

YÖNETİŞİM TOPLANTILARI

YER : MADO (Kuşadası AVM)
TARİH : 12.06.2024
GÜNDEM : Sokak Hayvanları ve Domuzlar
TEMSİLCİ : Pelin SEVEN AKSU

TMMOB MİMARLAR ODASI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ RAPORU

Sahipsiz sokak hayvanları ve domuzlar, ilçenin sokaklarında dolaşmakta ve zaman zaman çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Bu sorunların temelinde, sahipsizlik, nüfus kontrolü eksikliği, ekonomik zorluklar, ormanlık alanların azalması gibi arazi kullanımlarındaki değişimler, yaban hayatının doğal yaşam alanlarının tahrip edilmesi ve çevresel faktörler gibi çeşitli sebepler bulunmaktadır. Kuşadası'nın bu karışık ekosistemi, sokak hayvanlarının ve domuzların kentsel alanda varlığını sürdürmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda, sokak hayvanlarının ve domuzların kent yaşamına etkileri ortaya konulmalı ve bu sorunların çözümü için etkili stratejiler geliştirmelidir.

SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İlçemizde sokak hayvanlarının ve domuzların kent yaşamına yayılmasının arkasında birkaç temel sebep yatmaktadır. Sahipsizlik ve terkedilme, özellikle yaz aylarında turistik hareketliliğin artmasıyla beraber artış göstermektedir. Yetersiz nüfus kontrolü önlemleri, sokak hayvanlarının sayısının kontrol altına alınmasını zorlaştırmakta ve çoğalmasına neden olmaktadır. Ayrıca, ekonomik zorluklar içinde olan bireylerin hayvanlarını bakamayacak duruma gelmeleri, terkedilmelerine ve sokaklarda yaşamalarına sebep olabilmektedir. Domuzlar açısından ise, tarım alanlarına yakın yerleşim birimlerinde bulunan ve gıda atıklarıyla beslenen popülasyonlar, kentlerde görülmeye başlamaktadır. Bu durum, özellikle ormanlık alanların azalması ve yetersiz çöp yönetimi gibi faktörlerle birleştiğinde, domuzların kentsel alanlara doğru yönelmesine yol açmaktadır. Bu nedenlerle, Kuşadası, sokak hayvanlarının ve domuzların kent yaşamında varlığını sürdürmesine neden olan karmaşık bir ekosistemle karşı karşıyadır. Bu sorunların çözümü için ise, kapsamlı ve koordineli bir yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda alınabileceğini düşündüğümüz bazı önlemler aşağıda sıralanmıştır;

- Sokak hayvanları için düzenli kısırlaştırma ve nüfus kontrolü kampanyaları düzenlenebilir. Bu kampanyalar sokak hayvanlarının sayısının kontrol altına alınmasına ve çoğalmasının önlenmesine yardımcı olabilir.
- Sokak hayvanlarının geçici bakım ve rehabilitasyon ihtiyaçlarını karşılayacak merkezlerin sayısı arttırılabilir. Merkeze uzak olan yerleşimlerde (örn. Davutlar, Güzelçamlı) sokak hayvanlarının kısırlaştırılması ve aşılması için mobil klinikler kurulabilir. Bu klinikler, belirli periyotlarla mahalleleri gezerek sokak hayvanlarına hizmet verebilir.
- Bazı il/ilçelerde uygulanmakta ya da uygulanma aşamasında olan örnekler gibi (Pako, e-Pati vb.) sokak hayvanlarını dijital olarak kaydeden ve izleyen bir sistem oluşturabilir. Bu sistem, hayvanların aşılması, kısırlaştırılması ve tedavi edilmesi gibi önemli bilgilerin online olarak gönüllü vatandaşlar tarafından da takip edilmesine ve yönetilmesine olanak sağlayabilir.
- Mahallelerde ve toplum merkezlerinde sokak hayvanlarıyla ilgili toplumda farkındalık oluşturacak eğitim ve bilinçlendirme kampanyaları düzenlenebilir. Bu kampanyalar, insanların sokak hayvanlarına karşı daha duyarlı bir tutum sergilemelerini sağlayabilir.
- Sokak hayvanlarının takibi, rehabilitasyonu, anlık müdahale gereken durumlar, eğitimler vb. konularda yerel yönetimler, Veteriner Hekimleri Odası, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Doğa Koruma Milli Parklar Şube Müdürlüğü, STK'lar vb. kurumlar ile protokol yapılabilir, devlet ve özel iş birliğinde genel bir eylem planı ile birlikte bir seferberlik ilan edilebilir.
- Kentleşmenin neden olduğu arazi kullanım değişikliği toprak sızdırmazlığına ve doğal ekosistemlerin bozulmasına yol açar. Yerel vahşi hayvan habitatının tahrip edilmesi, hayvanları kentleri istila etmeye zorlar.¹ Bu kapsamda kentlere yönelen domuzların yönlendirilmesi ve doğal yaşam alanlarının korunması için çalışmalar yapılmalıdır. Kent içi tabiat parkları, yeşil kuşak oluşturulması ve biyoçeşitliliğin arttırılması hava kirliliği, gürültü, ısı dalgaları ve sel gibi pek çok kentsel çevre sorununa çözüm sunar. Domuzların doğal yaşam alanlarını korumak, kentsel alanda yaşanan sorunları azaltabilir.
- Çevre temizliği ve çöp yönetimi konusunda daha etkili politikalar uygulayarak, sokak hayvanlarının beslenme kaynaklarını sınırlandırılabilir. Hem sokak hayvanlarının hem de domuzların sebep olduğu çöplerin etrafa yayılmasını önlemek üzere açık olan çöp konteynerleri kapalı çöp konteynerleri ile değiştirilebilir.

- Yaban hayatının korunması ve ekosistemin restorasyonu için ormanlık alanların korunması ve genişletilmesi projeleri geliştirilerek, bu alanlardaki doğal yaşamın devamlılığı sağlanmalı ve ekolojik dengenin korunması için yaban hayatı düzenli olarak izlenip veriler analiz edilmelidir.

SONUÇ

İnsan, hayvan ve ekosistem sağlığı ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. Dolayısıyla ekosistemin yeniden canlandırılması ve sürdürülebilir bir yaşam ortamının sağlanması için, tüm türlerin varlığını doğal denge içinde sürdürülebilir hale getirmek önemlidir. Her bir türün yok olmasıyla birlikte, ekosistemin dengesi bozulur ve sonuç olarak insanlığın varlığı da tehlikeye girer. Bu nedenle bu konuya ilişkin yerel yönetimler, gönüllü kuruluşlar, tabipler, veteriner hekimler ve diğer bilimsel sağlık ve çevre uzmanları arasında iş birliği yapılması ve sürdürülebilir bir eylem planı oluşturulması önemlidir.

Rapor kapsamında ele alınan konulara ilişkin önerilerimiz, kentimizin gelişimi ve sürdürülebilirliği açısından en doğruyu üretmek adına tartışmaya ve tüm paydaşların katkısı ile geliştirilmeye açıktır. Bu kapsamda temsilcilik olarak üzerimize düşen her türlü katkıyı sağlamaya hazır olduğumuzu da tekrar belirtmek isteriz.

Saygılarımızla,

TMMOB MİMARLAR ODASI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ

Konu ile ilgili raporda belirtilen ve diğer referans kaynaklar;

¹ Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği. (2023). Tek Sağlık Perspektifinde Çevrenin Rolü Üzerine Bir Bakış (E. D. Evcı Kiraz, C. Türe, & B. Zeybek, Çev. Ed.). Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği. (Orijinal çalışma yayımlandı 2022, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi). s.12

<https://akillisehirekosistem.csb.gov.tr/>

Adres : İkiçeşmelik Mah., Süleyman Demirel Bul., No:31/4 Kuşadası/AYDIN
E-posta : kusadasi@mo.org.tr
Telefon : 0256 612 28 90
Web : <https://kusadasi.izmimod.org.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin : Pelin Seven Aksu
Başkan